

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XLI. Ioan. Trit. Ab. Monasterii S. Martini In Spanheim Priori & Conuen. suis
in Christo filiis & fratribus amantiss. salutem & cha.

urn:nbn:de:0128-1-17336

contumeliam facit. Ornatus enim tuus est spōsa Christi, homines fugere, & sicut diximus, ad fenestram colloquia declinare. Dicit namq; S. Ambrosius: *Vbiq; sit in virgine comes singularum virtutum pudor, qui in diuino debet esse cum virginitate, quo & risus arceatur, & uirginalis seruetur honestas.* Sit sermo virginis prudens, modestus & rarus, non tam eloquentia pretiosus quam pudore. Mirentur omnes virginē tacente eius verecundiam, & loquente prudentiam, in moribus quoque religiosissimæ vitæ prædicet disciplinam. Sit cor tuum, o sponsa Christi monialis & virgo, ab omni labe concupiscentiæ mundanæ purum, sit ab omni macula inordinatæ affectionis mundum, vt præter Iesum nihil in hac vita cogitet, nihil præter eius dulcedinem amer. Dulce nomen Iesu quoties fuerit loquendum in ore tuo resonet, mens iugiter in eius amore tota suspiret, nulla in hoc mūdo quaratur præter Iesum consolatio, iugis memoria Iesu in corde virginis habeatur. Hoc enim Christi sponsam maxime decet, in eius amore cor suum & non aliunde iugiter occupare, vt veraciter in eius memoria æstuans dicere possit: amore languero, non mundano sed cœlesti, non carnali sed spiritali, non alicuius hominis mortalis, sed Iesu Christi Regis æterni, qui iudex est omnium viuentiū & mortuorū, de quo sanctus martyr Ignatius in quadam epistola dicebat. Amor meus crucifixus est. Et monialis virgo sciens amorem suum esse DOMINUM IESUM Christum, & eum pro nobis omnibus miserabiliter crucifixum, semper in exercitio eius amarissimæ passionis legendo, meditando, & compatiendo versetur, nec diem transigat vllum in quo tanti amatoris & sponsi pro se habitos labores ad minus non semel recogitet. Vera enim Christi amatrix non est quæ mentem suam in eius amarissima passione vsque ad lachrymas meditando non occupat, sed risibus & leuitatib. mundi potius dedita, sacratissimi domini sui & sponsi obliuiscitur. Quemadmodum vero in memoria dominicæ passionis vos vtiliter exercere debeatis, & dudum ex nobis audiistis & sermonibus multis. Maximum enim deuotionis fructuosissimum spiritalis profectus exercitium, memoria est iugis Christi in nos beneficiorum. Vt ergo placere ipsi possitis soli cui vos deuouistis, omnia quæ sunt transitoria pro eius amore vobis contemnenda sunt, quia non potestis Deo seruire, & mundi vanitatibus intendere. Orate pro me dulcissimæ in Christo filiæ, vt omnipotens incolumē me reducat, & in sua voluntate sanctissima vbique custodiat. Daturus iniuriatibus locum pergo in regionem longinquam, de reditu mei die incertus. In Christo valete. Ex Spira 26. die mensis Augusti Anno Christiano 1505.

Vera meditatio passionis Christi est meminisse beneficiorum eius.

XLI.

IOAN. TRIT. AB. MONASTERII S. MARTINI IN SPANHEIM PRIORI & Conuen. suis in Christo filiis & fratribus amatiss. salutem & cha.

CUM Neometim vicesima septima die mensis Augusti Marchiam intraturi hanc Brandenburgensem, egredere mur, propositi fuerat nostri ante festum sancti Martini reditum maturare, nosque Budorim ad Sereniss. conferre principem quousque temeritas æmulorum in nos debito sine terminaretur. Venientes autem in Berlin Marchionis illustrissimi oppidum residentia cōtinua, vndecima die mensis septembris, clementer ab eo sumus suscepti, munifice quoque tractamur, cuius voluntati cum reluctari non debeamus, vsque ad festum Paschatis manere cum eo consensimus, & quidem non sine cōmodo nostro sicut confidimus. Verum ne vos mutatio propositi necessaria lateret, orireturue sinistra de nobis aliqua inter vos suspicio, fratrem Theodoricum capellanum nostrum, harū portitorem literarum ad vos mittere decreuimus, quo statum nostrū referēte per omnia cognoscetis. De reditu autē nostro ad monasterium meum Spanhemēse fratres hoc vobis quod sapius mandauit iterum denuntio, nihil temere futurum, sed omnia cum matura deliberatione & amicorum consilio facturum sum. Si vultis me Patrē habere vobiscū æmulorum meorum conspirationes delinate: quod si contempseritis, quicquid inde securum fuerit, non mihi sed vobis imputandum noueritis. Ego enim & meliori conditione viuere, & cum maiori tranquillitate Deo seruire possum extra Spanheim, quam apud vos potuerim vnquā, si propriē vellem, vtilitatis commoda sectari. Sunt reges & principes mihi & nori & compatiētes non pauci, quorum fauore non solū iniurias vindicare possem si vellem, sed etiam statui meo sufficientem prouisionem inuenire. Sed amore illius qui pro nobis mortem in cruce sustinuit, neq; vindicare contumelias mihi factas, neque vos deserere volo, nisi forsitan deserar primū à vobis. Quod si factum fuerit, non me propter me, sed potius propter vos tam diu per incerta vagatum experiemini. Ducem quoque vestrum mihi sine demerito infensum ad agnitionem veritatis reducite, & quam temere in nos

ILIARES

hrifti, homines fugere, & sic dicitur
mbrosius: *Virginitate, quo & risu arcum, & virginitate*
modestus & rarus, non tam eloquenti
acente eius verecundiam, & loquenti
ta prædicet disciplinam. Sic coram
on cupiditate mundana parum, sed ab
præter lesum nihil in hac vita cogit
n lesu quocies fuerit loquendum in
et, nulla in hoc mudo queratur præter
ginis habeatur. Hoc enim Ciriaco
aliunde iugiter occupare, ut resister
ngueo, non mundano sed ecclesiasti
lis, sed lesu Christi Regis æterni, qui
ctus martyr Ignatii in quadam epist
virgo sciens amorem suum esse DOMI
ous miserabiliter crucifixum, semper in
tando, & compatiendo versatur, me
ni pro se habitos labores ad minus non
t quæ mentem suam in eius amarissimâ
apat, sed risibus & leuitatib. mundi
oliuiscitur. Quemadmodum vero in
debeatis, & dudum ex nobis animum
s fructuosissimum spirituales predica
tiorum. Vt ergo placere ipsi possitis
a pro eius amore vobis contentam
atibus intendere. Orate pro me, dicitur
reducat, & in sua voluntate consistam
go in regionem longinquam, de tribus
s. die mensis Augusti Anno Christiano

RTINI IN SPANHEIM PRIN
ibus amantiss salutem & c.

Augusti Marchiam intraturi haec ob
t nostri ante festum sancti Martini red
non ferre principem quousque commen
entes autem in Berlin Marchionis illa
die mensis Septembris, clementer ad
us voluntati cum reluctanti non deb
sensimus, & quidem non sine cõno
o proposito necessaria lateret, oronem
Theodoricum capellanum nostrum
mus, quo statum nostrum referret per
sterium meum Spanhemense frans hoc
l temere futurum, sed omnia cum
sum. Si vultis me Patrẽ habere vobis
od si contempseritis, quicquid inde lo
ueritis. Ego enim & meliori conditio
e possum extra Spanheim, quam quã
ommoda sectari. Sunt reges & principes
fauore non solũ iniurias vindicare
rouisionem inuenire. Sed amocellum
dicare contumelias mihi factas, neque
ois. Quod si factum fuerit, non me pro
vagatum experiemini. Docet quoque
em veritatis reducite, & quam tenete
in nos

in nos processerint mendaces instruite: si quo minus, ecce iterum denuntio vobis illũ non me habiturum dominum, qui me non habet prælarum, neq; illius me subiiciam imperio, qui iniustitia & tyrãide armatus, Dei iustitię non vult esse subiectus. Palatinis faui rebus, propterea persecuti sunt me gratis: quid facturi sunt æmuli si dixerò, sed & fauebo quãdiu in me spiritus resederit vita? Dominum & defensorem cœnobii mei, nobis vt nostis principem semper clementissimum Philippum Palatinum, in his quæ non sunt contra Dominum vniuersorum nõquam potero denegare. Vnicuique suum ius inuiolatum permittã. Valete fratres & orate pro me in terra constituto aliena. Ex Berlino 20. die mensis Octobris Anno 1505.

10

XLII.

SERENISSIMO INVICTISSIMO QVE PRINCIPI, PHILIPPO COMITI Palatino, Rheni, Banarięq; Duci, principi electori, Ioan. Trit. S.

SERENISSIME princeps, manere in Marchia diutius quã proposuerã cõpellor, excellẽtissimi principis loachim Marchionis imperio detentus, cuius sanctissimæ voluntati non debeo reluctari. Multa enim clementia paruitatem meam prosequitur, & magna sapius postulatione insterit, cupiens ne ante festum Paschatis hinc recedam. Ea tandem cõditione interposita manere in Pascha consensi, vt nuncio cum literis ad tuam Serenitatẽ misso, à te quoq; manendi potestatem impetraret. Quocirca cum facile impetraturus sit à tua excellentia quod postulat, ego clementiam tuam quam humilime duxi roganã, quatenus interea super fratres & monasterium meum pietatis dignetur habere respectum, ne temeritas æmulorum in oues quoq; prorumpat, quæ pastori non peperit. Me quidem sine causa innocentem persecuti sunt, & odio me gratis habuerunt, propterea de consensu tuæ serenitatis volens declinaui ad tempus, quo mihi vtilius cum mora paretur cõsilium. Te autem sereniss. princeps, æmulorum meorum temeritas non latet, qui vnde moueantur contra innocentem examussim consideras. Nec opus est mores hominum tibi describere notissimos, vtpote qui animos suos tuis rebus aduersos, & tempore illo quo hostes seuerunt in populum tuum satis demonstrarunt, & nunc quoq; per sequẽtes propter tuum in me fauorem innoxium clandestine sub specie boni non abscondunt. Ego autem eorum proteruiam patientia vincam, & ipsi tandem in suo liuore tabescent. Vale princeps magnifice. Ex Berlino 20. die Octob. Anno 1505.

20

30

XLIII.

IOANNES TRITHEM, IACOBO TRITEMIO, fratri dulcissimo S.

Sivales bene quidem est. Nos enim miserante Deo valeamus. Neometim intraturi huc 27. die mensis Augusti cum nostra familia curru exiimus, te adhuc in Colonia constituto, & vndecima die mensis Septembris oppidum residentię Marchionis Berlin dictum intrauimus. Erat autem in venatione princeps veteri tum consuetudine occupatus. Altera prox die nũcius mittebatur ad eum, qui nos venisse intimaret. Qui vt me adesse cognouit, lætatus est, nunciumque interrogauit, cur te non adduxerim mecum. Viuimus nunc in terra quidem aliena sed optima, omnibus corpori necessariis copiose referta. Princeps nobis munificus & clementissimus est, de cuius prouidentia in omnibus quam largissime sumus prouisi. Redire ad Rheni partes circa festum sancti Martini disposuimus, sed principis instantia nostrum mutauit propositum, eoq; perduxit, vt manere vsq; in Pascha cõsenserimus. Propterea te hortamur, vt ad nonum te castrum conferas, ibi cum Ioanni Damio fideli nostro mansurus, donec veniamus. Nolumus te lauare laterem, & seruire carentibus cerebro, sed optamus potius studio te occupari literarum, & maxime diuinarum, per quarum scientiam mens in cognitionem & amorem summæ veritatis confurgit. Curiositatem fugitare non pudeat, illasque deestare scientias, quæ diuino repugnant amori. Est enim magna inter curiosum & studiosum hominem differentia. Curiosus enim earũ rerum cognitione cupidus est, quæ nihil ad eum pertinent, nihilq; vtilitatis honestæ cõducunt. Studiosus autẽ earũ rerum scientia cupidus est, quarũ cognitio ad animum nutriendum ornandumq; liberaliter & ordinatione pertinet honesta. Studiosum non curiosum te esse cupimus, quoniam vt sanctus Bernardus ait, primus superbix gradus curiositas est, gratiæ spiritus sancti contraria, cuius doctrina non curiositatem acuit, sed charitatem accendit. Propterea dicit scriptura: *Aliora te ne quæsieris, & fortiora te ne scrutatus fueris.* Recl. i. 12.

40

50

Curiosus.

Studiosus.

Recl. i. 12.